

Projekt Komunitná knižnica vznikol v roku 2008 z iniciatívy Hornozemplínskej knižnice vo Vranove nad Topľou a občianskeho združenia Korálky ako výsledok činnosti pracovnej skupiny pre komunitné aktivity knižníc, ktorá bola spolu s ďalšími pracovnými skupinami vytvorená v roku 2008 pri odbore pre knižničný systém SR Slovenskej národnej knižnice na pomoc metodickému riadeniu knižníc na Slovensku. Hoci pracovná skupina pre komunitné aktivity knižníc pracovala iba pol roka, priamy výstup z jej činnosti, projekt Komunitná knižnica, úspešne funguje doteraz, čoho dôkazom je úspešných sedem ročníkov odborného celoslovenského seminára a množstvo workshopov zameraných na aktivity verejných knižníc v jednotlivých regiónoch Slovenska, ktoré podporujú ich postavenie a poslanie v rámci komunity.

Aká je knižnica s prívlastkom komunitná?

Je to regionálna knižnica, mestská alebo obecná, ktorá podporuje rozvoj komunity v mieste svojho pôsobenia, spája tradičné knižnično-informačné služby s činnosťou komunity, v ktorej pôsobí. Vo svojej činnosti sa zameriava na všetky skupiny ľudí, ktoré patria do miestnej komunity. Rozvíja a poskytuje služby, ktorými reaguje na potreby komunity a podporuje jej rozvoj. Poskytuje priestor pre kultúrne, vzdelávacie a voľnočasové aktivity jednotlivých skupín ľudí, rozvíja pro-

Otvorenie seminára – E. Antolíková, riaditeľka Hornozemplínskej knižnice vo Vranove na d Topľou

gramy, ktoré podporujú integráciu znevýhodnených skupín občanov do miestnej komunity. Spolupracuje s miestnymi organizáciami a inštitúciami, neziskovými organizáciami, podnikateľmi a občanmi.¹

¹ Komunitná knižnica. Zborník z celoslovenských odborných seminárov Komunitná knižnica I. – VI. Vranov nad Topľou: Občianske združenie Korálky, 2012. Nestr.

Výročie vzniku Staromestskej knižnice – Judita Kopáčiková, riaditeľka Staromestskej knižnice

Otvorenie seminára v Zichyho paláci

Účastníci seminára trénujú svoju pamäť

Mgr. Lenka Lesayová a ukážka tréningu pamäti

Úlohy komunitnej knižnice sú definované i v Smernici IFLA pre služby verejných knižníc – verejná knižnica musí byť centrom komunity, ak má zohrávať plnohodnotnú funkciu v jej fungovaní. Preto by mala spolupracovať s ostatnými skupinami a organizáciami v komunite, či už ide o orgány štátnej správy, miestnej samosprávy, podnikateľskú sféru alebo dobrovoľnícke organizácie.²

Ktoré aktivity knižníc možno nazvať komunitnými?

Sú to aktivity, ktoré knižnice realizujú pre jednotlivé cieľové skupiny v rámci komunity (aktivity pre nezamestnaných, deti a mládež, seniorov, sociálne a zdravotne znevýhodnených, menšinové skupiny...), ale tiež aktivity, ktorých podnet prichádza od ľudí, ktorí v komunite žijú, z ich občianskeho povedomia, zodpovednosti, ochoty prispievať k zvyšovaniu úrovne života celej komunity.

Celoslovenské odborné semináre a workshopy Komunitná knižnica sa v rokoch 2008 – 2012 konali v Hornozempeľskej knižnici vo Vranove nad Topľou, Podtatranskej knižnici v Poprade, Oravskej knižnici Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne, Knižnici Antona Bernoláka v Nových Zámkoch, Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave, Knižnici P. O. Hviezdoslava v Prešove, Verejnej knižnici Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici. Spoluorganizátormi boli mestá, samosprávne kraje, Slovenská asociácia knižníc, Spolok slovenských knihovníkov, Goetheho inštitút a ďalší. Semináre finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR a boli tematicky zamerané na témy aktuálne pre komunitu, v ktorej verejné knižnice pôsobia napr. dobrovoľníctvo, aktívne starnutie a solidaritu medzi generáciami atď.

Komunitná knižnica VII

Siedmy ročník odborného celoslovenského seminára sa konal v Bratislave v dňoch 2. – 3. októbra 2013 pri príležitosti 55.

² Smernica IFLA pre služby verejných knižníc. 2. úplne prepracované vydanie. Zost. Stasselová, Silvia. Bratislava: Spolok slovenských knihovníkov, 2011, s. 66.

Odborný program: Milada Šudíková z Mestskej knižnice v Bratislave – komunitné aktivity pre nevidiacich

výročia vzniku Staromestskej knižnice. Záštitu prevzala starostka bratislavskej mestskej časti Staré Mesto Táňa Rosová, partnermi boli mestská časť Bratislava-Staré Mesto, Slovenská asociácia knižníc, Spolok slovenských knihovníkov a Wüstenrot poisťovňa, a. s.

Prvý deň seminára sa niesol v slávnostnom duchu a konal sa v Zichyho paláci za účasti predstaviteľov miestnej samosprávy mestskej časti Bratislava-Staré Mesto, odboru múzeí, galérií a knižníc sekcie kultúrneho dedičstva MK SR, výkonného podpredsedu ZMOS a predsedníčok oboch profesijných knižníckych združení – Slovenskej asociácie knižníc a Spolku slovenských knihovníkov. Odborný program bol zameraný na pripomenutie si 55. výročia vzniku Staromestskej knižnice s krátkym prierezom zmien, ktorými vo svojej histórii prešla, a tiež jej súčasnými aktivitami, ktoré smerujú k rozvoju miestnej komunity. Keďže rok 2013 je európskym rokom občianstva, prezentovali sme výsledky prieskumov spokojnosti so službami knižníc na Slovensku, marketingové aktivity verejných knižníc a komunitné aktivity Knižnice mesta Olomouca, ktorá je partnerskou knižnicou Staromestskej knižnice.

Neformálny program prvého dňa seminára pokračoval prehliadkou bratislavského Starého Mesta s odborným výkladom zameraným najmä na dejiny knižnej kultúry v Bratislave – antikvariáty, tlačiarne, knižnice – a večernou návštevou predstavenia divadla GUnaGU.

Druhý deň seminára sa konal v priestoroch Centra pre deti a mládež Staromestskej knižnice na Blumentálskej ul. a bol venovaný konkrétnym komunitným aktivitám knižníc. S príspevkami sa predstavili najmä verejné knižnice Bratislavského samosprávneho kraja.

Čítanie nás baví – zážitkové čítanie – L. Hrdináková, N. Mazanová a deti zo ZŠ na Vazovovej ul. v Bratislave

Koordinátorka celoslovenského projektu Slovenskej asociácie knižníc Vzdelaní knihovníci = spokojní návštevníci Emília Antolíková predstavila pilotný projekt vzdelávania knihovníkov v oblasti realizácie vzdelávacích aktivít vo verejných knižniciach pre seniorov. Projekt je zameraný na zvyšovanie odbornosti pracovníkov verejných knižníc, ktorí budú zabezpečovať tréningy pamäti pre používateľov v seniorskom veku v jednotlivých krajoch Slovenska. Školiacim pracoviskom je Centrum MEMORY, ktoré je v súčasnosti jediným špecializovaným pracoviskom pre ľudí s Alzheimerovou chorobou na Slovensku a zároveň školiacim pracoviskom v tejto oblasti. Ukážkou praktického cvičenia pod vedením Mgr. Lenky Lesayovej si účastníci seminára si vyskúšali svoju pamäť a získali predstavu o realizácii tréningov pamäti. Staromestská knižnica predstavila podujatie z cyklu Čítanie nás baví. Ľudmila Hrdináková a Natália Mazanová predviedli so žiakmi druhého ročníka základnej školy zážitkové čítanie, po ktorom nasledoval metodický workshop zameraný na špecifiká detského čitateľa. Mestská knižnica v Bratislave predstavila svoje projekty zamerané na komunitu zrakovo znevýhodnených používateľov, interaktívne populárno-náučné prednášky pre deti a mládež a individuálne počítačové školenia pre seniorov. Malokarpatská knižnica v Pezinku predstavila svoje aktivity s komunitou hasičov a spoluprácu s Hasičským záchranným zborom v Pezinku.

Tohtoročný seminár Komunitná knižnica priniesol účastníkom množstvo inšpirácií, bol príležitosťou stretnúť sa, podeliť sa o skúsenosti s prácou v komunite a pre komunitu.

Judita Kopáčiková
riaditel@starlib.sk ■